

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Commentarii Tres in Universam Aristotelis Philosophiam

Commentarius Secundus In Octo Libros Physicorum Aristotelis

Crespin, François

Bruxellæ, 1652

IV. Quid Potentia obedientialis, & an sit in quolibet ad recipiendum & producendum quodlibet.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95369)

LXVII. Respondeo negando majorem, quia id ipsum est, quod queritur hic: an creatio, scilicet, sit talis actio; & talem esse, gratis (attenta sola ratione) fingitur; deinde creatio est actio Patris in Divinis, qui tamen ad extra operari non potest independentem à concursu Filii & Spiritus sancti causarum efficientium ab ipso distinctarum: denique, casu quo Angelus à Deo ad producendum Angelum, aut animam rationalem, assumeretur, sequitur illum, nec creatum iri, quia ejus productio non est actio causae efficientis, quae operari possit independentem à concursu Dei causae efficientis: nec generatum, quia ipsius productio erit independentem à subjecto, sive causa materiali; non datur vero actio media inter generativam & creativam, quam isti Recentiores fingere debent, si consequenter loqui velint.

LXVIII. Objicies 6^a. ex P. Oviedo ideo creatura non potest operari immanenter, nisi per actionem receptam in ipsa; quia operatio immanens à creaturâ procedit, ergo nec potest dari creatura, quae operetur transeunter, nisi per operationem in subjecto extraneo receptam; quia operatio talis transiens à creatura procedit.

LXIX. Respondeo negando antecedens, 1°. quia falsum est creaturam non posse per modum principii inaequati operari immanenter per actionem receptam immanenter in alio, uti Deus nobiscum operatur actiones immanentes: 2°. operatio immanens, non ideo in ipsa creatura operante immanenter recipitur, quia procedit à creaturâ; alioqui & transiens deberet in ipsa creatura immanenter operante recipi; sed ab eo, quod ordinariè, in ipsa creatura immanenter operante recipiatur.

LX. Objicies 7^a. non potest actio aliqua naturalis habere perfectiorem modum essendi, quam principium adaequatum & totale à quo profluit, quod hic contingeret; quia principium illud includit, aut substantiam, aut accidentia dependentia à subjecto, ergo, &c.

LXI. Respondeo argumentum illud omnibus debere esse falsum; quia generatio semper habet simpliciorum modum essendi, quam suum principium totale, ut patet; si hunc possit, quidni & alium: deinde actio principium suum non respicit quatenus talem modum essendi habet, sed quia ipsam principiat, quod secundum se facit, & non quatenus talem modum essendi habet concomitantem, ut consideranti patebit. Ex his

LXII. Colliges à fortiori posse creaturam de facto existentem & possibilem assumi à Deo ad creandum per modum causae instrumentalis, sive aliquid, aut se nobilius, aut supra vires suae activitatis materialis, producentis: est contra Thomistas, Scotistas, Vasquez, Oviedum, &c. quod enim aliqui dicunt causam instrumentalem esse virtutem subordinatam alteri ad agendum, illamque alteram causam recipere tanquam ultimum suum complementum in ordine ad operandum, falsum est; quia calor secundum omnes est instrumentum ignis in ordine ad producendum alium ignem; ignem tamen non respicit tanquam ultimum illius complementum in ordine ad producendum alium ignem; nam si abesset, adhuc alium ignem produceret, ut constat ex praemissis Disp. 6^a. de causâ efficiente creatâ dubio 2°. adde causam instrumentalem hic non debere sumi in isto rigore, sed paulò latius, juxta illius definitionem à nobis traditam Disp. 5^a. dubio 1°.

LXIII. Miraberis forte, quod rationum objectarum auctores non citarim; sed mirari defines, si attendas nos rationes istas sic secundum se praecise considerare velle, ut ab omni autoritate praescindant; quia si autoritas attendatur, omnino dicendum putamus vim creandi per modum causae connaturalis & principalis, creaturae communicari non posse.

D V B I V M IV.

Quid Potentia obedientialis; & an sit in quolibet ad recipiendum & producendum quodlibet.

R E S O L U T I O I.

LXIV. Dico 1°. Potentia obedientialis est intrinseca cujusque rei entitas conjuncta cum qualitate intrinseca indebita, vel concursu Dei extraordinario, ad effectum, quem aliqui non posset, producendum. Ex hac definitione, quae in re debet esse communis.

LXV. Colliges potentiam obedientialem remotam & materialem esse ipsammet cujusque rei entitatem; proximam verò & in concreto esse cujusque rei entitatem in recto, & qualitatem intrinsecam indebitam, vel concursum Dei extraordinarium, cui conjungitur, & quem connotat in obliquo: unde potentia naturalis ab obedientiali in eo distinguitur, quod sit completa secundum entitatem rei, cujus est potentia, vel per causas secundas complebilis independentem à concursu Dei extraordinario: obedientialis verò incompleta secundum entitatem, & non nisi complebilis dependentem à concursu Dei extraordinario, quo producit dictam qualitatem intrinsecam, vel quo immediate cum creaturâ concurrat ad effectum indebitum.

R E S O L U T I O II.

LXVI. Dico 2°. in quolibet subjecto datur potentia passiva obedientialis ad recipiendam quamlibet formam non alligatam essentialiter determinato subjecto, uti est modus v.g. videtur esse authorum pro Resolutione sequenti citandorum, & videtur mihi (inquit P. Poncius hic) communissima contra Mastrium.

LXVII. Probatur 1°. quia majus obstaculum, quod adferri potest, est, quod forma spiritualis de subjecto materiali, materialis de subjecto spirituali educi non possit; sed contrarium probatum est Physic. lib. 1°. Disp. 3^a. dub. 5°. ergo, &c.

LXVIII. Probatur 2°. in humanitate datur potentia passiva obedientialis ad recipiendam unionem hypostaticam, imò, & in lapide, albedine, &c. ut ostendimus 3^a. parte & supra lib. 1°. Disp. 4. dub. 8°.; ergo à fortiori ad recipiendas alias formas, quae ad esse tam nobile ac divinum, subjectum non evehant.

LXIX. Confirmatur, potentiae cujuslibet passivae duplex est capacitas, una naturalis, supernaturalis alia: naturalis sola experientia dignoscitur, (ut omnes fatentur:) supernaturalis autem ex non repugnantiâ extensionis ad illas & illas formas, intelligi debet, sed non repugnat dari in quolibet subjecto potentiam passivam obedientialem ad recipiendam quamlibet formam, ergo, &c. Probatur major pro 2^a. parte; in qua tantum difficultas, quia apud omnes certum est majorem esse capacitatem supernaturalem passivam, quam naturalem; & cum illa per experientiam cognosci non possit, non est unde

unde melius cognoscatur, quam ex non repugnantia extensionis, &c.

LXX. Obijciat 10. ex subtili Doctore Scotò in quantum dist. 14. quæst. 3a. nec lapis secundum potentiam obedientialem potest recipere sapientiam, nec Angelus albedinem; nec intellectus amorem, ut alii, ergo, &c. Probabis antecedens, quia aliqui lapis esset sapiens, Angelus albus, intellectus amans, &c. sed hæc sunt absurda, ergo, &c.

LXXI. Respondeo 10. probabiliter (quidquid sit de mente Scoti) lapidem posse secundum potentiam obedientialem recipere sapientiam, Angelum albedinem, &c. sed lapidem non posse denominari sapientem à sapientia, quam recipit; & Angelum album ab albedine, quam recipit; quia forte sapientia solam potentiam, quæ agere potest sapienter denominat sapientem, & albedo solum subjectum, in quo ponitur extenso modo denominat album; nec lapis verò habet talem potentiam; nec Angelus est tale subjectum: unde dici potest concretum sapiens, album, &c. essentialiter requirere determinatū subjectum, sicut quodlibet compositum essentialiter determinatas partes essentielles requirit; ex albedine enim loco materiæ & animæ rationali, etiam secundum potentiam obedientialem, non haberetur homo.

LXXII. Respondeo 20. probabilius (licet mirabilius) negando antecedens; potest enim secundum potentiam obedientialem lapis denominari sapiens à sapientia, quam recipit; Angelus albus ab albedine, quam recipit; & intellectus amans, ab amore, quem recipit: nam, sicut si illas formas secundum potentiam naturalem reciperent, secundum potentiam naturalem denominarentur tales; ita, si illas formas secundum potentiam obedientialem recipiant, debent secundum potentiam obedientialem denominari tales: deinde verum quidem est sapientiam, attendendo ad solam potentiam naturalem, solum denominare posse sapientem, potentiam illam, quæ agere potest sapienter (& idem est de albedine respectu subjecti, in quo ponitur modo extenso) falsum verò, ut contendimus, & rationem in contrarium petimus, attendendo ad potentiam obedientialem; quia aliqui potentia obedientialis, non se extenderet ad plura, quam naturalis; vel si ad plura se extendat, dic cur ad illa subjecta non se extendat.

Dicere autem, quod alia subjecta sint de essentiali istarum creaturarum, sicut materia est de essentiali concreti hominis; nihil ad rem: quia de homine, sicut de cæteris, & è contra, Philosophandum, casu quo v.g. forma lapidis secundum potentiam obedientialem recipiat formam hominis; forma lapidis denominabitur animata animæ rationali; sicut lapis recipiens sapientiam denominaretur sapiens: non tamen forma lapidis erit homo; quia denominationes totius essentialis sunt à singulis partibus collectivè sumptis, cum sint totius, & non subjecti tantum, quæ secundum omnes sunt determinatæ, materia scilicet, forma & unio, & denominationes concretorum accidentalium à solis formis: denominantia verò sola debent esse certa & determinata; nam, sicut à sola sapientia fit sapiens, quia forma denominans; ita à sola materia, anima rationali, & unione fit homo, quia partes denominantes hominem; & hinc patet cur homo (& sic de aliis compositis essentialibus) dicat omnes partes certas & deter-

minatæ, etiam secundum potentiam obedientialem; non verò concreta ex subjecto & formâ denominant, certa & determinata subjecta.

LXXIII. Instabis ex P. Compt. Phys. Disp. 27. sect. 6. si denominationes concretorum accidentalium sint à solis formis, sic, ut formæ eorum in quocumque subjecto sint; illud denominent naturaliter, si naturaliter in eo sint supernaturaliter, si supernaturaliter, sequitur brutum, lapidem, imò & albedinem à personalitate divinâ personam divinam & Filium Dei, à gratiâ sanctificante gratum Deo, amicum & Filium Dei adoptivum supernaturaliter dici posse: quod est perabsurdum, ergo, &c.

LXXIV. Respondeo ad instantiam istam primo intuitu difficillimam, & quæ multos fefellit: distinguendo sequelam; sequitur brutum, lapidem, imò & albedinem à personalitate divinâ personam divinam & Filium Dei, à gratiâ sanctificante gratum Deo amicum & Filium Dei adoptivum supernaturaliter dici posse, si denominationes illæ supernaturales sint à sola formâ, concedo assumptum; neque in eo puto esse ullum absurdum; quia tunc æquivalenter erunt esse informatum personalitate divinâ, esse informatum gratiâ sanctificante, &c. quod æquivaleret esse recipiens personalitatem divinam: esse recipiens gratiam sanctificantem, &c. quas denominationes sine absurdo admittit P. Comptonus, ibidem aiens, licet brutum esse levare possit ad efficiendum & recipiendum actum intellectus aut voluntatis, &c. & alii supra citati similiter: si denominationes illæ supernaturales sumantur ut mixtæ ex partiali denominatione subjecti & partiali formæ, quomodo ab omnibus Theologis sumuntur; quia omnes dicunt personam esse naturam rationalem informatam subsistentiâ, ubi subsistentiâ à natura rationali accipit quod sit personalitas; & idem est de esse filium adoptivum, quia ille est natura rationalis informatam gratiâ sanctificante, ubi gratia sanctificans à natura rationali accipit, quod sit filiatio adoptiva: idem dic consequenter de amico; concedo assumptum; sed nego denominationes illas esse adæquatè à forma, licet ab ea adæquatè, sit informare illa subjecta, quod solum, & præcisè, ex nostra resolutione sequitur: aliud enim est quodlibet recipere & denominari à quolibet, & simplices denominationes esse à simplici forma, ut contendimus; aliud denominationes mixtas esse à qualibet simplici forma; quod ex nostra resolutione malè inferitur, imò non habentur denominationes illæ, nisi à forma mixtâ: unde in his & similibus, semper attendere debes, quam velint Theologi esse denominationem supernaturalem mixtam, quam simplicem; & simplex in quolibet subjecto, per quamlibet formam admitti debet, mixta, neutiquam. Sed pro complemento,

LXXV. Petes quædam denominationes supernaturales sint mixtæ, & quæ simplices, sive quænam sint à forma præcisè, & quæ à forma & subjecto simul.

LXXVI. Respondeo 10. esse difficile quidem in eo certam regulam statuere; sed similis difficultas omnino adversarios nostros urget v.g. quænam proportio requiratur ut forma effectum suum formalem & denominationem tribuat subjecto: ad id Respondet P. Comptonus loco citato, requiri, ut forma petat tale subjectum: sed ni fallor, id est omnes formas supernaturales facere naturales; quod malè

malè audit; quia illa forma est naturalis, quæ à suo subiecto exigitur & exigit esse in subiecto isto; omnes autem formæ supernaturales, quæ habent proportionem requisitam ad hoc, ut suum effectum formalem & denominationem tribuant subiecto, exigunt tale subiectum; & exigere tale subiectum, & exigi à tali subiecto realiter unum sunt, sicut actio & passio; nec tamen apparet quid solidius respondere possit: quare ad quæstionem nostram aliter

LXXVII. Respondeo 2°. denominationes illas supernaturales esse essentialiter mixtas, quibus naturales correspondentes, in naturalibus mixtæ censentur, & quibus minùs proportionata naturalis à Philosophis & Theologis non agnoscitur: simplex autè essentialiter, quibus minùs proportionata naturalis à Philosophis agnoscitur: Ratio est, quia ista ad cõmunè loquendi modum & auctoritatem spectant; nec est ratio negandi denominationem aliquam supernaturalem simplicem, si simplex naturalis minùs proportionata agnoscatur; quia perfectio, quæ imperfectiori, & naturali tribuitur, à fortiori supernaturali tribui potest, ut supra ostensum est: è contra autem non est ratio, dum communis reluctatur Theologorum & Philosophorum auctoritas, dicendi denominationem aliquam supernaturalem esse simplicem, si naturalis simplex minùs proportionata non agnoscatur. Hinc autem

LXXVIII. Sequitur 1°. lapidem à gratia rectè dici supernaturaliter gratum Deo; à visione supernaturaliter videntem Deum; quia lapis ob qualitates corporeas naturales rectè dicitur gratus homini, & amatus ab homine: si sic, à fortiori ob gratiam supernaturalem in eo intrinsecè receptam, quod fieri posse admittunt omnes Auctores supra citati, dici potest gratus homini, amatus ab homine, &c. & idem est de Deo: deinde, quod ad esse videntem Deum attinet, sicut materia prima lapidis, rectè, post mutationem, dicitur animata animà spirituali ob animam rationalem, quam intrinsecè recipit; ita à fortiori lapis ob visionem supernaturalem in eo intrinsecè receptam, quod fieri posse etiam admittunt, dici potest videntem supernaturaliter Deum. Et hinc loquere proportionaliter de aliis imperfectioribus denominationibus; quia, dum vis imperfectionis esse, denominare subiectum improporionatum, imperfectio ista imperfectioribus tribui potest, si perfectiori tribuatur: unde si illæ denominationes in naturalibus sunt essentialiter simplices, ut omnes fatentur, igitur & in supernaturalibus hæ à fortiori erunt simplices, sensu n. 74. dato.

LXXIX. Sequitur 2°. lapidem à gratia, aut charitate, in se intrinsecè recepta; à personalitate vel potiùs subsistentia, quam terminaret, non rectè dici amicum Deo, Filium Dei adoptativum, &c. quia lapis ob nullas qualitates naturaliter dicitur amicus homini, filius adoptivus hominis, &c. eò quod in rigore ly *amicus, filius*, &c. in naturalibus, juxta communem consensum Philosophorum & Theologorum, personas supponat; persona autem, juxta eundem consensum, est natura rationalis subsistens; unde hæ denominationes in naturalibus sunt essentialiter mixtæ, igitur & in supernaturalibus.

LXXX. Objicies 2°. *quidquid recipitur ad modum recipientis recipitur*, ergo forma debet esse proportionata subiecto in quo recipitur.

LXXXI. Respondeo illud Axioma non posse

contra nos urgeri: quia alioqui, neque materiale in partiali subiecto spirituali, neque spirituale in materiali, ut anima rationalis in corpore; neque accedens in substantia recipi posset; unde hujus Axiomatis est similis sensus, sensui hujus Axiomatis, *modus operandi sequitur modum essendi* (de quo præcedente Dubio) videlicet, *quidquid recipitur ad modum, id est, ad existentiam recipientis*, saltem concomitanter positam, *recipitur*.

RESOLUTIO III.

LXXXII. Dico 3°. in quâlibet causâ efficiente datur potentia activa obedientialis ad producendum quemlibet effectum, non alligatum essentialiter determinatæ causæ efficienti: ita cum D. Thom. Suarez tom. in 3. p. ad q. 13. Dis. 31. sect. 5. tom. 3°. in 3. p. Dis. 9. sect. 1. Metaph. Dis. 43. sect. 4^a. Molina. Valentia. Rup. Præposit. Hurtad. in Phys. è Societate. ex aliis autem Cajet. Sotus, Paludanus, Capreolus, Hervæus, Ferrar. &c. contra alios Thomistas, & Scotistas, communius, Vasquez & plures alios è Societate, ut Raguam, Alarcon, &c.

LXXXIII. Probatur 1°. quia majus obstaculum, quod adferri potest, est, quod effectus spiritualis à causâ efficiente materiali, & effectus materialis à causâ efficiente spirituali produci non possit: sed contrarium est verum, ergo, &c. Probatur minor, phantasma materiale simul cum anima intellectionem spirituales, & anima spiritualis simul cum sensibus sensationes materiales, naturaliter & secundum potentiam naturalem produciunt, ergo à fortiori supernaturaliter & secundum potentiam obedientialem, etiam se solis, alios effectus materiales & spirituales non vitales producere possunt.

LXXXIV. Probatur 2°. in intellectu datur potentia activa obedientialis ad producendam visionem beatificam; in Sacramentis novæ legis, quæ sunt materialia, ad producendam gratiam sanctificantem, quæ est spiritualis; ergo à fortiori ad producendos alios effectus ignobiliore.

LXXXV. Confirmatur 1° Conclusio, potentia cujlibet activæ duplex est capacitas; una naturalis; supernaturalis alia; naturalis solâ experientia dignoscitur, ut omnes fatentur; supernaturalis autem ex non repugnantia ad illos vel illos effectus colligi debet: sed non repugnat dari in quâlibet causâ efficiente potentiam activam obedientialem ad producendum quemlibet effectum: ergo, &c. Probatur major pro secundâ parte; quia certum est apud omnes majorem esse capacitatem supernaturalem activam, quàm naturalem; & cum illa per experientiam cognosci non possit; non est unde melius cognoscatur, quàm ex non repugnantia extensionis, &c. quæ cum sit in possessione, sive cum constet esse in rebus, ad omnes extendi debet, in quibus positivo argumento non ostenditur extensio repugnare; ac proinde ad omnes non alligatas, &c. in quarum nullis positivo argumento ostenditur extensio repugnare, ergo, &c.

LXXXVI. Confirmatur 2°. in quolibet subiecto datur potentia passiva obedientialis ad recipiendam quamlibet formam non alligatam essentialiter determinato subiecto, ergo & in quâlibet causâ efficiente datur potentia activa obedientialis ad producendum quemlibet effectum non alligatum essentialiter determinatæ causæ efficienti.

Objicies

LXXXVII. Obijcies 1°, non datur potentia obedientialis activa, nisi ad illos effectus, ad quos causa efficiens habet aliquam inchoatam proportionem; sed in quolibet causa efficiente non est inchoata proportio ad quemlibet effectum, ergo, &c. Probat minor; quia ideo intellectus assumi potest secundum potentiam obedientialem ad videndum Deum, & non lapis; quia habet proportionem inchoatam ad videndum Deum, & non lapis; ergo, &c.

LXXXVIII. Resp. 1° negando minorem; nam dicimus potentiam obedientialem inadæquatè & secundum quod dicit in recto identificari cuilibet causæ efficienti; ac proinde quamlibet causam efficientem habere aliquam inchoatam proportionem ad quemlibet effectum. Ad probationem minoris, Resp. tam lapidem, quam intellectum habere proportionem inchoatam ad videndum Deum; ac proinde tam posse secundum potentiam obedientialem assumi ad videndum Deum, quam intellectum; vel assignetur ratio quare intellectus habeat proportionem inchoatam ad videndum Deum, & non lapis; assignari enim non potest 1°, quod intellectus sit potentia vitaliter operativa, & lapis talis non sit, nec talem habeat; quia gustus, auditus, tactus, &c. sunt potentie vitaliter operativæ, & secundum adversarios non habent proportionem inchoatam ad videndum Deum; assignari non potest 2°, quod intellectus sit potentia visiva intellectualiter, & lapis talis non sit, nec talè habeat; quia in primis intellectus secundum potentiam naturalem fortè non est potentia visiva intellectualiter, nisi mediis sensibus, qui secundum adversarios non habent proportionem inchoatam ad videndum Deum; deinde intellectus solum est potentia visiva intellectualiter secundum potentiam naturalem, solum per visionem intellectivam naturalem, &c. visio verò intellectiva supernaturalis in substantia, utpote ens unum & objectivè indivisibile supernaturale, nihil habet intrinsecum commune (ut probatum est Disput. 2ª Log. Tra. 1°. Dub. 5°.) cum visione intellectiva naturali in substantia; unde intellectus spectatus secundum potentiam naturalem, tam est ad illam improporcionatus, quam lapis; deniq; licet intellectus sit potentia visiva intellectualiter secundum potentiam naturalem; hæc tamen non magis requiritur ad producendam visionem beatificam secundum potentiam obedientialem, quam requiratur potentia visus generativa secundum potentiam naturalem ad restituendum visum cæco nato, quem Christus in probabiliiori sententia restituit per lutum.

LXXXIX. Adde revera non esse minorem inchoatam proportionem in lapide ad visionem beatificam, quam sit in aqua ad gratiam sanctificantem producendam; sed in aqua est sufficiens proportio, ut ipsa secundum potentiam obedientialem producat efficienter Physicè gratiam sanctificantem, in probabiliiori sententia; ergo & in lapide, ut producat visionem beatificam. Ex his

xc. Colliges 1° supernaturaliter lapidem posse assumi ad vitam & beatitudinem, non secus ac homo potest, licet hoc inter utrumq; semper intersit discriminis, quod homo habeat esse naturale vivens sensitivum rationale, ac proinde secundum naturam omnino nobilius, quam lapis; nam sicut omnino fit, ut duo secundum gratiam inæqualiter eleventur, & quod ignobilius magis elevetur à Deo, quam nobilius, ut aqua baptismalis ad producendam gratiam, præ brutis; ita fieri potest, ut lapis secundum

R. P. Francisci Bona Spei Physica.

gratiam & potentiam obedientialem à Deo supra hominem elevetur; vitam supernaturalem habeat, ubi homo naturalem tantum; gratiam sanctificantem aut visionem beatificam recipiat, &c. ubi homo illis caret. Quod verò Deus elegerit hominem secundum potentiam obedientialem suam ad gloriam, & non lapidem, beneficium est gratiæ, & non naturæ, prout omnes tenentur respondere ad id quod absque prævisis meritis unum hominem prædestinavit ad gloriam, alterum non: sicut enim potest Deus sine ullo absurdo hominem non creare & creare creaturam inanimatam, licet ignobiliorem; ita & sine absurdo potest hominem secundum potentiam obedientialem ad vitam supernaturalem & gloriam non assumere, & lapidem creaturam inanimatam, licet ignobiliorem, secundum potentiam obedientialem ad vitam supernaturalem & gloriam recipiendam assumere.

xc i. Colliges 1° contra Theologos communius, oculum corporeum posse secundum potentiam obedientialem à Deo assumi ad videndum Deum; de quo nos in Theologia ex professo.

xc ii. Instabis ex P. Vasquez 1^a. p. Disp. 176. c. 4°. si quælibet causa efficiens haberet aliquam inchoatam proportionem & virtutem inadæquatam ad quemlibet effectum, posset illi conjungi causa alia secunda naturalis v. g. ignis aquæ, ex cujus conjunctione naturaliter posset aqua in se producere calorem; imò & formam ignis, & sic de aliis effectibus in substantia naturalibus; sed hoc est absurdum, ergo, &c. major patet, quia ignis absque conjunctione cum aqua potest calorem, aut formam ignis, in aqua producere, igitur & simul cum virtute, quam habet aqua ad similem productionem: probatur minor, quia aqua (& sic de aliis) haberet virtutem innatam sui destructivam, ergo, &c.

xc iii. Resp. distinguendo majorem, (quam P. Oviedus Physicæ contr. 9^a. puncto 7°, dicit magni momenti sibi visam, utpote à tanto magistro excogitam;) si quælibet causa, &c. posset illi conjungi causa alia secundum potentiam naturalem, ita ut cum illa faceret potentiam obedientialem, nego majore; quia potentia obedientialis non est entitas rei, sive rei innata virtus conjuncta cum qualibet causa, sed conjuncta cum sola concausa naturaliter, & citra concursum Dei indebitum, illi non conjungibili; quia concausæ naturaliter conjungibiles, non faciunt potentiam obedientialem & supernaturalem, ut omnes fateri tenentur, sed naturalem tantum: ita ut cum illa faceret potentiam naturalem tantum, quia illa esset ipsi conjungibilis naturaliter, concedo majorem: ad minorem, quæ cum suâ probatione est juxta mentem P. Ponci, nego id esse absurdum; ad ejus probationem verò Resp. non esse absurdum aquam habere inchoatam virtutem innatam sui destructivam, quam hominem habere completam, uti revera habet, cum possit variis modis se corrumpere & destruere: deinde, numquid calor naturalis eadem virtutem habet, cum agendo in alimentum fortius destruitur? denique, numquid quodlibet ens habet virtutem corruptibilitatis completam passivam? igitur & inchoatam activam habere potest.

xc iv. Adde eadem ratione, quæ admittunt Vasquez, Oviedus, Poncius, &c. inchoatam & innatam virtutem in intellectu ad visionem beatificam, & in voluntate ad amorem in substantia supernaturalem; debere admitti consequenter inchoatam & innatam virtutem in aqua, imò & in frigore, ad produ-

M

produ-

producendum calorem & ignem; quia eadem est improprio intellectus ad istam visionem, voluntas ad istum amorem, &c. quæ aquæ & frigoris ad calorem: nam naturale, quale sunt intellectus & voluntas; & supernaturale indivisibiliter objectivè, quale sunt visio beata, amor, &c. nō minùs inter se in ratione principii & effectus improprioantur secundum potentiā naturalem, quā aqua & ignis, aut calor & frigus, imò magis improprioantur; quia hæc possunt in gradu remisso esse ab eadem causa passiva naturali; non autem visio beata, amor, &c. deinde quæ major est intrinseca proportio caloris cum forma substantiali ignis, quā formæ aquæ aut frigoris cum eadem formā? sicut enim forma ignis se totā distinguitur à frigore, ita & à calore; in calore tamen respectu formæ ignis ferè omnes cognoscunt inchoatam & innatam virtutem, quidni igitur consequenter & in frigore respectu formæ ignis? licet minor sit, eò quòd per sibi simile passum ad formam ignis non disponat, uti calor, propter quod calori tamquam instrumento attribuitur productio formæ ignis, non verò aliis accidentibus. Ex his corrumpuntur duæ primæ probationes P. Poncii. Et

xcv. Patet ad fundamentum, quo unico P. Ovidius contra nos suam conclusionem probat; videlicet, nullum esse fundamentum ad concedendum aquæ virtutem inchoatam & innatam ad producendum Angelū: quæro enim an sit major in aqua ad gratiam sanctificantem; in luto ad producendum visum in cæco nato; in intellectu ad visionem beatificā; in semine ad animā nostram, quod Fromondus de An. l. 4. c. 3. a. 1.º. Ad probationem verò, quā id probat post Vasquez, videlicet, quòd in effectibus ita producendis nullum sit prædicatum, ratione cuius exigant contineri in virtute obedientiali cujuscumque creaturæ, sicut est in actu supernaturali vitali vitalitas, ob quam exigit produci à vita in actu primo. Peto mihi assignari prædicatum in visu correspondens luto; in gratia correspondens aquæ; in semine correspondens animæ nostræ; imò & in visione beatifica correspondens intellectui; quòd enim dicit in visione beatifica & similibus actibus supernaturalibus esse vitalitatem, ob quam respondeant intellectui, & exigant produci à vita in actu primo; verum est, si intellectus & vita in actu primo considerentur secundum potentiam obedientialem; falsum si considerentur secundum potentiam naturalem; quia intellectus & vita in actu 1.º utpote entia intrinsecè indivisibiliter naturalia, nihil habent intrinsecè simile entibus indivisibiliter supernaturalibus; unde actus vitalis in substantia supernaturalis non exigit produci nisi à causa efficiente secundum potentiā obedientialem vitaliter operante, à vita in actu primo potentia obedientialis, &c. qualia sunt omnia entia conjuncta cum qualitate intrinseca indebita ad id ipsa elevante, aut cum auxilio Dei extraordinario & indebito; quomodo quodlibet ens non solum eis secundum unum prædicatum, aut formalitatem unam, sed secundum se totum, terminativè & efficienter respondet.

xcvi. Objicies 2.º, ex P. Poncio post alios, non repugnat quòd Deus creet aliquam creaturam, quæ sit ita limitata virtutis, ut non possit omnes effectus producere; & id videtur cedere in maiorem perfectionem Dei; ergo, &c.

xcvii. Difficilis objectio (inquit Arriaga,) in qua contra nostram sententiam forma nostri argu-

menti retorquetur; sicut enim ego argumentor: Possunt omnia entia elevari; quia ex eo quòd elevarunt non sequuntur duo contradictoria; sic retorquetur argumentum: Non sequuntur duo contradictoria; ex eo quòd producat una creatura, cui hoc repugnet. Respondeo tamen (inquit) hic esse duas quasi contrarias partes, quarum una dicit, Non sequuntur duo contradictoria, ex eo quòd non possit Deus elevari: altera dicit, Non sequuntur duo contradictoria ex eo quòd Deus possit, &c. in hac enim (subdit) controversia, quamdiu nobis non constiterit de repugnantia, tenemur inclinare ad partem, quæ augeat omnipotentiam Dei, & dicere, si neque in eo, quòd non possit, video duo contradictoria, neque etiam video in eo quòd possit, dico Deum posse, quia hoc est magis dilatare omnipotentiam Dei. Ita ille Physic. Disp. 11.º. Sect. 4.º. Sed

xcviii. Contra, Arriaga hic supponit falsum, videlicet augeri omnipotentiam, ex eo quòd non repugnet omnia elevari; minui verò ex eo quòd repugnet omnia elevari, sic ut aliqua tantum possint, aliqua non possint; quòd est aperte falsum, 1.º, quia hoc casu omnipotentia Dei habet idem objectum, quòd illò, scilicet omne possibile elevari. 2.º, quia juxta secundum casum omnipotentia Dei extendi poterit ad creaturas secundum potentiam obedientialem elevabiles, & non, ad non elevabiles, juxta 2.ºm non nisi ad elevabiles, quæ non sunt plures, nec diversi generis, sicut illæ: 3.º, prius judicandum de possibilitate & non repugnantia, impossibilitate & repugnantia objecti, &c. quā de augmento & diminutione omnipotentia Dei; nam illa extendi non potest ad impossibilia & repugnantia: & non extendi ad possibilia, & non repugnantia, admittit igitur non repugnare aliquam creaturam non elevabilem, &c. si dicat omnem esse elevabilem, ergo non augeat omnipotentiam, sed minuit, quia de objecto omnipotentia illam creaturam non elevabilem, tollit. Quare aliter

xcix. Respondeo negando antecedens, intellectum de effectibus non alligatis essentialiter determinatæ causæ, pro prima parte; ratio autem repugnantia sumitur ex eo, quòd illi effectus essent ens non alligatum essentialiter determinatæ tantum causæ, & non essent; possent produci secundum potentiam obedientialem à qualibet causa, &c. & non possent: essent quidem ens non alligatum, &c. ut supponitur, & non essent ens non alligatum, &c. quia non possent secundum potentiam obedientialem produci à qualibet causa, &c. quòd tamen omnino pro ea parte qua potentia obedientialis est intrinseca rei, essent innatum cuilibet enti nō alligato essentialiter determinatæ causæ, ut constat ex omni generis entibus, quæ cognoscimus; potest enim substantia elevari ad producendum accedens & è contra; corpus ad producendum spiritum & è contra; naturale ad producendum supernaturale in substantia & è contra, & sic de aliis; vel dent nobis rationem, cur ad hæc extendatur potentia obedientialis, non autem ad alia plerumque magis proportionata: ex illis autem manifestè deducimus quòdlibet ens non alligatum essentialiter determinatæ causæ posse secundum potentiam obedientialem, produci à qualibet causa; si enim ab istis, quidni ab aliis.

c. Adde ex dictis supra Dub. 3.º. quādiu dubium est an res aliqua sit possibilis an impossibilis, dici debere esse possibile, si post debitū & prudens examen rationes oppositæ solvi possint (quod hic fit.)

DVBIVM